

2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: стан і тенденції розвитку в Україні: монографія / Ф.Ф. Бутинець, Н.М. Малюга, Н.І. Петренко.– Житомир: ЖДТУ, 2004. – 564 с.
3. Гаргола Ю.Г. Ринок аудиторських послуг та можливості його розвитку / Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – № 2 (44). с. 43-47
4. Гаргола Ю.Г. Шляхи розвитку українського аудиту: суспільство і його довіра // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – № 4 (38). – С. 56-60
5. Закон України “Про аудиторську діяльність” № 3125 – XII від 22 квітня 1993 року.

*Якімів І.В., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Данилюк І.В.*

ОБЛІК ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

В ринкових умовах господарювання внутрішній аудит матеріальних ресурсів виступає засобом контролю за наявністю, рухом та ефективним використанням предметів і засобів праці. Та через недооцінку значення внутрішнього аудиту, нерозуміння відмінностей його від зовнішнього, він не знайшов достатнього поширення на вітчизняних підприємствах, що й обумовлює актуальність проблеми змісту аудиту матеріальних ресурсів.

Дослідженню проблем організації та методології обліку і внутрішнього аудиту матеріальних ресурсів приділили увагу у своїх працях такі вчені-економісти, як: Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Герасимович А.М., Голов С.Ф., Давидов Г.М., Дорош Н.І., Кулаковська Л.П., Павлюк І.В., Усач Б.Ф., Андреев В.Д., Антоні Р.Н., Аренс Е.А. та Лоббек Дж.К., Гусякова Т.І., Костюк П.А., Міддлтон Д.Р, Нідлз Б.Є., Шифман З.Б. та інші.

До матеріальних ресурсів за традицією відносять основні та оборотні засоби виробництва, які використовують (або можуть бути використані) у виробничому процесі та формують його матеріально – речову основу продукції за вченням К. Маркса. Їх поділяють на засоби праці та предмети праці: засоби праці характеризують ступінь оволодіння та підпорядкування сил природи виробництву матеріальних благ; предмети праці поділяють на два види: перший – речовини, що вперше відокремлюють за допомогою праці від природи та перетворюють на продукт, другий – сирі матеріали або сировина, речовини, що не пройшли технологічної обробки [1, с.495]. Засоби та предмети праці по-різному поводять себе у процесі відт-

ворення: зміна предметів праці (метал, цегла, дошки, цвяхи...) використовуються за допомогою засобів праці (верстат, устаткування), при цьому оброблений предмет праці може перетворюватись на засіб праці у іншому трудовому процесі. [3, с.203]. За джерелами формування матеріальні ресурси поділяють на власні та покупні, а за ступенем участі у процесі створення матеріальних благ та послуг виділяють матеріальні ресурси основного виробництва, обслуговування основного виробництва, управління виробництвом. Матеріальні ресурси основного виробництва є такими, що безпосередньо використовують для виробництва продукції або виконання певних технологічних операцій, а також на транспортних, ремонтних та допоміжних роботах. При зберіганні товарів і матеріалів використовують ресурси обслуговування основного виробництва. Засоби зв'язку, друкарські та інші засоби являють собою матеріальні ресурси управління виробництвом [1, с.463]. Наведені ознаки предметів і засобів праці вимагають відображення у фінансовому обліку.

Матеріальні ресурси є однією з обов'язкових умов здійснення процесу виробництва. Важливою умовою цього процесу є використання предметів праці (сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів тощо), з допомогою яких здійснюється виробництво продукції. Відмінною особливістю є їх одноразове використання в процесі виробництва, перенесення всієї вартості на собівартість виготовленої продукції (виконаних робіт, послуг). Тому контроль за надходженням, збереженням матеріальних ресурсів, раціональним їх використанням у виробництві має велике значення.

Облік передбачає два напрями: організацію та методику.

Організація обліку матеріальних ресурсів починається з визначення певних етапів роботи:

- формування переліку та номенклатурного довідника використовуваних матеріалів;
- регламентації порядку документального відображення фактів господарських операцій та їх групування за стадіями заготування, надходження, збереження, відпускання та використання матеріалів на виробничі потреби;
- контроль за наявністю матеріалів у місцях їх збереження і на всіх етапах їх руху;
- контроль за дотриманням встановлених норм запасів на складі і технологічному процесі;
- розробка методів контролю за використанням матеріалів на виробництві у відповідності до науково обґрунтованих норм їх витрачання;
- своєчасне виявлення понаднормативних і надлишкових матеріалів з метою їх реалізації іншим підприємствам та організаціям;

- контроль за повнотою оприбуткування відходів виробництва;
- інші види облікових робіт щодо руху і наявності матеріальних ресурсів. [2, с.46]

Керівник підприємства повинен створити необхідні умови для ведення фінансового обліку, визначення ефективної облікової політики, звітування з приводу використання ресурсів всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до системи обліку, оформлення та подання в бухгалтерію документів, розробка системи і форм внутрішньогосподарського (управлінського) контролю фактів господарської діяльності.

Внутрішній аудит є одним із видів внутрішньогосподарського контролю суб'єктів підприємницької діяльності. Забезпеченню ефективності діяльності підприємств багато в чому сприяють впровадження і правильна організація системи внутрішнього аудиту. Будучи на повному утриманні підприємства, цей контрольний орган (чи сам внутрішній аудитор) повинен довести необхідність свого існування. Для цього він покликаний сприяти підвищенню ефективності роботи підприємства, забезпеченню рентабельності й зміцненню його фінансового стану.

Мета внутрішнього аудиту – удосконалення організації й управління виробництвом, виявлення й мобілізація резервів його росту, безпека бізнесу. Внутрішній аудит здійснюється на попередній стадії виконання комерційної, технологічної або фінансової угоди, у процесі її проходження і після завершення. Він дає експертну науково обґрунтовану оцінку господарським операціям і процесам.

Сучасні умови господарювання, які ґрунтуються на дії законів ринку, тобто законів попиту і пропозиції та конкурентної боротьби, примушують українські підприємства швидко адаптуватись до змін ринкового середовища та уникати необґрунтованого ризику, приймаючи управлінські рішення щодо використання всіх наявних виробничих ресурсів і, зокрема, матеріальних ресурсів.

Список використаної літератури:

1. Економічний енциклопедичний словник: в 2 т. / [С.В. Мочерний, Я.С. Ларіна, О.А. Устенко, С.І. Юрій]; за ред. С.В. Мочерного. – Львів: Світ, 2005. – Т.1. – 2005. – 616 с.
2. Контроль і ревізія: підручник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2004. – 365 с.
3. Фатхутдинов Р.А. Система менеджмента: Учебно-практич. Пособие /Р.А Фатхутдинов [2-е изд.] – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. – 352 с.